

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ УЧИНЧИ СЕССИЯСИ

М. И. ИБРОҲИМОВ докладнинг давоми

(Боши учинчи бетда)

Давлат савдо ва умумий оқват-лашнинг моддий техник базаси, кенгайтиришга ҳар йили катта катта маблағлар ажратди. Бироқ бу маблағлардан ёмон фойдаланил-моқда. Чунонин, Савдо министрли-ги уй-жой қурилишига берилган маблағлардан ажратилган 5 про-цент акронталлар ҳисобига савдо шохобчалари қуриш планини 1967 йилда атғи 54 процент бажарди.

1967 йилда капитал қурилишлар-ни пул билан таъминлаш учун дав-лат плани бўйича 740 миллион сўм сарфланди. Аниқ вақтда капитал маблағлар сарфлаш плани фақат 96 процент бажарилди. Унатилма-ган уқуналарнинг нормативдан ташқари запаслари 9 ой ичида 1967 йилнинг 1 январиданга қара-ганда 5,7 миллион сўм миқдорда оқиб кетиб, 31,2 миллион сўм-га етди. Унатилмаган уқуналар за-пасларини кўпайиб кетганлиги ва шу запасларга сарфланган ма-блағлар узоқ вақт бекор ётиб қо-лишига сабаб асосан шу бўлдики, капитал маблағлардан фойдаланиш планлари ва ишлаб чиқариш қу-ватларини янги тушириш планла-ри бажарилмади, шунингдек капи-тал қурилиш муддатларининг бел-гиланган нормаларига риоя қилин-мади.

1967 йилда социал-маданий тадбирларга бюджетдан 1131,8 миллион сўм сарфланди. Бу хара-жатлар 1966 йилдаги нисбатан 8 процент кўпайди. Бироқ, бюд-жетда кўзда тутилган маблағлар-дан тўла фойдаланилмади.

Бюджетдан ажратилган мабла-ғлардан тўлиқ фойдаланилмагани-нинг асосий сабаби шунки, йўв-юртлари, мактабгача тарбия муас-сасалари, касалхоналар ва поли-кlinikалар қуриш ва янги туши-риш плани тўла бажарилмади.

Пул-бюджет комиссияси 1967 йилда республикада 60 га яқин қишлоқ ва посёлка бюджетлари до-тация олиб турганликларини ҳам-гайри нормал факт, деб ҳисоблай-ди. 33 та қишлоқ ва посёлка совет-лари даромадлар бўйича топшир-қлари бажаришни таъминламади.

Социал-маданий тадбирларга ажратилган маблағларнинг 14,7 миллион сўми, ёки 4,9 проценти фойдаланилмаган қолди. Социал ва маданий объектларни қуриш ва янги тушириш плани тўла бажарилмаганининг натижасида асосан маъна шундай ҳол рўй берди. Янги қуриладиган объектларнинг қис-мида капитал қурилиши тўдан яхшилашга доир қарор қа-бул қилди. Комиссиянинг фикрича, министрлар ва идораларнинг, барча корхоналар, хўжалик ташки-лотлари ва қурилишлар раҳбарла-рининг меҳнаткашлар депутатлари советлари ижроия комитетлари-нинг вазифаси ҳамма ходимларнинг куч-гайратини ва ташаббусини ка-питал қурилиши янада яхшилаш учун қурашга, 1968 йилда капитал маблағ сарфлаш планини ҳамда асосий фондларни ва ишлаб чиқ-ариш қуваватларини янги тушириш

планини бажаришга йўлашдан иборат бўлиши лозим.

В. М. Муродхўжаев ва М. И. Иброҳимов докладлари юзасидан музокаралар

Депутат Ҳ. АСОМОВ нутқи (Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси)

Республиканинг пойтахтида табиий обат бўлиб, шаҳар хўжа-лигига, саноат корхоналарига қат-тагина арван етказган кундан бе-ри янги йилдан сал кўпроқ вақт ўтди. Бугун биз Олий Совет се-ссиясига шунинг хабар қилишдан хурсандмизки, партиямиз ва Совет ҳукуматининг кундалик гамхўр-ликлари тўғрисида, барча қардор республикалар ёрдамида янги уй-жойларда қариб 60 миң вақор-тига қуриб, уларга хонадонлар-нинг кўчи киришига муваффақ бўлди.

Давом этган ер ости силкиниш-лари, корхоналарни тиклаш билан алоқадор каттагина ишларнинг бажарилишига қарамай, шаҳри-миз меҳнаткашлари 1967 йилда мамлакатта пилдан ташқари кўп маҳсулот бериб, бюджетнинг оши-ғи билан бажарилишни таъмин-ладилар. Шаҳарнинг барча райо-нлари даромадлар планини бажара олганидан харажатлар бўйича ўз вақтида ва узлуқсиз молвийлик маблағ берилишига қарамай, шу билан бирга, оборот маблағларини тўлдирishi 2 миллион сўмдан зиёд маблағ ажратилиши мумкин бўлди.

Хўжалик ислоҳоти яхши таъ-сир кўрсатди. 1967 йилда Тош-кентда 56 корхона ишлаб чиқари-шни планлаштириш ва иқтисоди-ий рағбатлантиришнинг янги систе-масида ишлади. Бу корхоналар-дан ташқари 11 миллион сўм-ликдан зиёд маҳсулот ишлаб чи-қардилар. Буларнинг ҳаммаси бюджетта кўшимча маблағлар ту-шишига қўшилди.

Кенг жамоатчилик бундай му-ваффақиятларга эришишга ёрдам берди. 1967 йилда 410 дан ортиқ жамоатчилик ва моллия активлари ишчи ва хизматчилар иши қилидан солиқлар қанчалик тўри ушлава-ётганлиги масалалари юзасидан корхоналарни контрол қилдилар. Аҳолига маънавий хизмат кўрсатиш корхоналарининг иши текширилди. Солиқ ва страхование тўлов-ларини муддатидан илгари тўлаш юзасидан оммавий тунуштириш ишлари олиб борилди.

Республика Озиқ-овқат саноати министрлиги корхоналар пилдан ташқари қариб 13 миллион сўм-лик турли маҳсулот ишлаб чиқ-ариб, юбилей йили планини 101,7 процент адо этдилар. Маҳсулот чинариш ҳажми 1966 йилдаги нисбатан 44 миллион сўмлик ёки 6 процент кўпайди. Пилдан таш-қари янги йилда миқдорда ўсимлик мойи, консервлар, қондитер ма-ҳсулотлари, бошқа кўп маҳсулотлар ишлаб чиқарилди.

Озиқ-овқат саноати министрли-ги ва унинг корхоналари коллек-тивлари меҳнаткашларнинг аҳти-жларини тўла қондиришга қарат-илган чораларни кўрсатдилар. Утган йилда қилинган иш натижа-лари муфассал анализ қилиб чи-қилди. Бош бошқармалар, трест-лар, корхоналар ва совхозлар хў-жалик-моллия фаолиятининг яқун-лари кўриб чиқилди ҳамда пла-нини барча қўрсаткичлари ва бюд-жет олдидagi мажбуриятларнинг бажарилишини таъминлаш юзаси-да тадбирлар ишлаб чиқилди.

Масалан, Утган йили Фаргона ёғ қўбинатида республикамизда ичи-дан сотиш учун шиналанган салат мойи ишлаб чиқариш юзасида те-гишли план белгиланган. Аммо, савдо ташкилотларини бу маҳсулот-нинг яхши олмаганликларидан ком-бинат бундай мойни камроқ иш-лаб чиқаришга мажбур бўл-ган, чунонинг ишлаб чиқари-лиги маҳсулотнинг ярми-дан ортиқ Фарғонадан таш-қарига сотиб юборилди. Бу йил ҳам шундай аҳвол вужудга кел-ган. Майонез, пиво, бошқа маҳсу-лотлар сотиш аввалтиги янги йил-га қўйилмади. Биз республика савдо ташкилотларидан бу борада, ти ўз фаолиятларини қатъий ях-шилашларини сўраймиз. Биз эса, маҳсулот хилини янада кўпайти-риш ва сифатини яхшилаш учун чоралар қўраймиз.

Депутат Г. И. СКОРОБОГОВА нутқи (Андижон область ижроия комитети раисининг биринчи ўринбосари)

Маҳаллий Советлар ва улар-нинг моллия органлари бюджетни ижро этишда, материал ва пул маблағларининг тежаб сарфла-нишни контрол қилиб туришда, ҳалқ хўжалигининг резервларини топиб ишга солишда катта роль ўйнайдилар. Андижон областининг маҳаллий Советлари шу талаб-ларни бажариш учун ҳамма чора-ларни кўрмоқдалар, бироқ бюд-жет қонирлар ижро этилаётган бўлса ҳам, аммо бу нидда камчи-ликларимиз оз эмас.

Маҳаллий Советларнинг баъзи-лари ўз бюджетларининг сифатли ижро этилишини таъминлаётган-лари йўқ. Бунинг натижасида планлар барча даромад манба-лари бўйича бажарилмаётган, хара-жатлар эса, ҳамма тадбирлар бўйича тўла равишда қилинаёт-гани йўқ. Областдаги ташкилотлар ва корхоналарнинг ишида бошқа камчиликлар ҳам бор. Бунинг на-тижасида ҳам бюджетга муайян миқдорда ҳам маблағ берилмақда.

Бюджетнинг даромад қисмини ошириб бажариш ҳамма тадбир-ларини пул билан узлуқсиз таъ-минлаб туришишига имкон бе-ради. Бу эса, ҳалқ хўжалик пла-нида ва бюджетда кўзда тутил-ган тадбирларнинг бажарилиши-ни таъминлайди. Бироқ, маблағ-ларни сарф қилиш ҳамма ишлар-да ҳам қўлдангақидек деб бўлма-йди. Бизнинг маблағлар тўла ишлатилмай қолганлигининг асосий сабаби шунки, қурилиш ташкилотлари ёмон ишламоқда, бу ташкилотларнинг бинокорлик ма-териаллари билан, айниқса металл ва ёгон билан таъминлаш қони-қари ташкил этилган эмас.

Маҳаллий Советларнинг ижро-ия комитетлари даромадлар хара-жатлардан ошқ бўлганда, бу ош-қиқча даромадларни, шунингдек бюджетни ижро этиш чоғида олин-

ган қўшимча маблағларни ҳалқ хўжалик қурилиши давомида пай-до бўлаётган тадбирларни бажари-шга сарфлаш зарур бўлиб қо-лганда, шундай қилишлари мум-кин. Бироқ, республика Госплани, Моллия министрлиги ва бошқа бир-данча министрликлар маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг шу ҳуқуқларини ҳамшича ҳам хи-соба олаётганлари йўқ. Маҳаллий Советларга бюджет маблағларидан қолган пулларни ўзлари тасарруф қилишларига имконият бериш ке-рак.

Қишлоқ ва посёлка Советлари-нинг моддий-молвий базаси кен-гайтирилганлиги сабабли улар ба-жариладиган хўжалик, молвий ва бошқа ишларнинг ҳажми анча кў-паяди, шу билан бирга бухгалтер-ия ҳисоботининг ҳажми ҳам кў-паяди. Маъна шуларнинг ҳаммаси ҳисобчи ва бошқа ходимларнинг маълумоти қадрларга талабни кў-пайтиради. Аммо ҳозир бундай қадрлар етишмай турибди.

Бундан ташқари маҳаллий Советлар ва моллия органлари бу йилги би-ринчи квартал бюджетини бажари-ши қўлида муайян иш қилдилар. Бюджетнинг даромад қисми 106,2 процент бажарилди.

Депутат С. ХАМРОҚУЛОВ нутқи (Самарқанд область ижроия комитетининг раиси)

Самарқанд областининг меҳнат-кашлари юбилей йилини катта муваффақиятлар билан ишонла-дилар. Санъат ходимлари плани муддатидан илгари бажарилди. Об-ҳаво шаронти ноқулай келиши-га қарамай, колхоз ва совхозлар йилини яхши тугалладилар.

Барча район, посёлка Советлари ва 113 қишлоқ Совети бюджет-нинг даромад қисмини бажарди. Бунинг натижасида шаҳар ва рай-он Советлари ижроия комитетла-ри маориф, соғлиқни сақлаш ва капитал қурилишга қўшимча ра-вишда бир неча миллион сўм сарфлай олдлар.

Лекин шундай бўлса ҳам об-ласть ижроия комитети бўлимла-ри ва бошқармаларининг, маҳал-лий Советлар ижроия комитетла-рининг бюджетни бажариш соҳа-сидаги ишларида камчиликлар бўлди. Санъатнинг етти тар-моғидаги корхоналар маҳсулот-ни реализация қилиш плани-ни бажара олмаганликлар саба-би бюджетта кўп миқдорда ма-блағ топширмадилар. Маҳаллий саноат бошқармаси, йўл хўжали-ғи, матбуот бошқармаси, аҳолига маънавий хизмат кўрсатиш бош-қармаси бюджет олдидagi маж-буриятларини бажармади.

1968 йил — областимизда ҳалқ хўжалигининг барча тармоқларини янада ривожлантириш йилидир. Биз саноат тўрт оқлик топшир-қларини ошириб бажарганимиз, меҳнат унумдорлигини ошириш меҳнат унумдорлигини таққий ма-ънавий хизмат кўрсатиш маҳ-сулот ишлаб чиқарганлигини маъ-нуй қила оламиз. Қишлоқ хўжали-ғида ҳам муайян муваффақиятлар қўлга киритилди. Чингиз ўз вақти-да ёниб бўлиди, қўзилатиш ка-паняси муваффақиятли таъми-ланмоқда, қишлоқ хўжалигини электрлаштириш ишлари тез

Ютуқларимиз шак-шубҳасиз. Лекин биз мавжуд камчиликлар билан ҳам йўқ дея олмаймиз.

Бухоро областидида саноат маҳсу-лоти ишлаб чиқаришни кўпайти-риш, ҳар бир корхонанинг ишлаб чиқариш планиларини бажариш учун резервлардан ҳали ҳам тўла фой-даланилмаётган. Меҳнатни кўп та-лаб қилувчи ишларни меҳнатла-нчилаш, сифат кўрсаткичларини ошириш учун бу резервлардан тўла фойдаланиш керак албатта. Капитал қурилишда катта камчи-ликларга йўл қўйилмоқда.

Бюджетнинг даромад қисми умуман областда барча манба-лар бўйича бажарилди. Бироқ айрим ижроия комитетларининг бу соҳа-даги ишлари мақташга умилан арзаймади. Оборотдан олинмайдиган солиқни тўлаш плани умуман ошириб бажарилиши ҳолда сано-атнинг етти тармоғи қардор бў-либ қолди.

Е. АЙТМУРАТОВ нутқи (Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советининг Раиси)

Қорақалпоғистон автоном рес-публикаси меҳнаткашлари КИСС XXIII сессиянинг қарорларини амалга ошира бериб ва беш йиллик планда 1967 йил учун қўйилган вазифаларни бажариб, ҳалқ хўжа-лигининг барча тармоқларини рив-ожлантиришда муайян муваффа-қиятларга эришилди.

Автоном республиканинг давлат бюджети даромадлар бўйича 103,8 процент бажарилди.

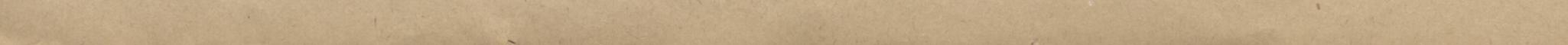
Қорғон туманидаги қишлоқ хўжалик қурилиши давомида пай-до бўлаётган тадбирларни бажари-шга сарфлаш зарур бўлиб қо-лганда, шундай қилишлари мум-кин. Бироқ, республика Госплани, Моллия министрлиги ва бошқа бир-данча министрликлар маҳаллий Советлар ижроия комитетларининг шу ҳуқуқларини ҳамшича ҳам хи-соба олаётганлари йўқ. Маҳаллий Советларга бюджет маблағларидан қолган пулларни ўзлари тасарруф қилишларига имконият бериш ке-рак.

Қишлоқ ва посёлка Советлари-нинг моддий-молвий базаси кен-гайтирилганлиги сабабли улар ба-жариладиган хўжалик, молвий ва бошқа ишларнинг ҳажми анча кў-паяди, шу билан бирга бухгалтер-ия ҳисоботининг ҳажми ҳам кў-паяди. Маъна шуларнинг ҳаммаси ҳисобчи ва бошқа ходимларнинг маълумоти қадрларга талабни кў-пайтиради. Аммо ҳозир бундай қадрлар етишмай турибди.

Бундан ташқари маҳаллий Советлар ва моллия органлари бу йилги би-ринчи квартал бюджетини бажари-ши қўлида муайян иш қилдилар. Бюджетнинг даромад қисми 106,2 процент бажарилди.

Ютуқларимиз шак-шубҳасиз. Лекин биз мавжуд камчиликлар билан ҳам йўқ дея олмаймиз.

Бухоро областидида саноат маҳсу-лоти ишлаб чиқаришни кўпайти-риш, ҳар бир корхонанинг ишлаб чиқариш планиларини бажариш учун резервлардан ҳали ҳам тўла фой-даланилмаётган. Меҳнатни кўп та-лаб қилувчи ишларни меҳнатла-нчилаш, сифат кўрсаткичларини ошириш учун бу резервлардан тўла фойдаланиш керак албатта. Капитал қурилишда катта камчи-ликларга йўл қўйилмоқда.

Сессиянинг мажлислар залда. И. Глауберзон фотоси.

